

MINISTERUL EDUCAȚIEI, CULTURII ȘI CERCETĂRII AL REPUBLICII MOLDOVA
UNIVERSITATEA DE STAT „ALECU RUSSO” DIN BĂLȚI
FACULTATEA DE ȘTIINȚE REALE, ECONOMICE ȘI ALE MEDIULUI
CATEDRA DE MATEMATICĂ ȘI INFORMATICĂ

Curriculum pentru unitatea de curs

Etica și cultura profesională

pentru studenții de la specialitatea 0613.4 Informatică
Ciclul I, studii superioare de licență, învățământ cu frecvență redusă

Autor:

Lidia POPOV, dr., lect. univ.

BĂLȚI, 2021

Curriculum-ul la unitatea de curs *Etica și cultura profesională* a fost discutat la ședința Catedrei de matematică și informatică.

Procesul-verbal nr. 6 din 26 ianuarie 2021.

Șeful Catedrei Neșara dr., conf. univ. Corina NEGARA

Curriculum la unitatea de curs *Etica și cultura profesională* a fost aprobat la ședința Consiliului Facultății de Științe Reale, Economice și ale Mediului.

Procesul-verbal nr. 7 din 23 februarie 2021.

Decanul Facultății Ciobanu dr., conf. univ. Ina CIOBANU

Informații de identificare a unității de curs

Facultatea: Științe Reale, Economice și ale Mediului

Catedra: Matematică și informatică

Codul și denumirea domeniului fundamental al științei, culturii și tehnicii: 06 Tehnologii ale informației și comunicațiilor

Codul și denumirea domeniului general de studiu: 061 Tehnologii ale informației și comunicațiilor

Codul și denumirea domeniului de formare profesională: 0613 Dezvoltarea produselor program și a aplicațiilor

Specialitatea /programul de studii la ciclul I (licență): 0613.4 Informatică

Denumirea unității de curs: Etica și cultura profesională

Administrarea unității de curs

Credite ECTS	Total ore	Repartizarea orelor				Forma de evaluare	Limba de predare
		Prelegeri	Seminar	Laborator	Lucrul individual		
2	60	6	6	0	48	Examen	Română/ Rusă

Anul de studiu și semestrul în care se studiază unitatea de curs: Anul IV, Semestrul 7.

Forma de organizare a învățământului: cu frecvență redusă

Regimul unității de curs (obligatorie/opțională/la liberă alegere): obligatorie

Informații referitoare la titularul de curs

Titularul cursului – **Lidia POPOV**, doctor în științe ale educației, lector universitar la Catedra de matematică și informatică. A absolvit Universitatea de Stat din Moldova, Facultatea de Matematică și Cibernetică, specialitatea „Matematica aplicată”. A obținut titlul de magistru în Informatică la Universitatea de Stat „Alec Russo” din Bălți. A susținut teza de doctor la Universitatea de Stat din Tiraspol, cu sediul în municipiul Chișinău, Republica Moldova.

Domeniul de interes științific: Instruirea adaptivă în instituții de învățământ superior, utilizarea TIC în procesul didactic, didactica informaticii, învățare electronică.

Biroul: Sala de calculatoare 545, Catedra de matematică și informatică

Telefon: 0-231-52-3-94; 0-231-52-4-88

E-mail: popov.lidia@usarb.md

Orele de consultații: Marți 15:00 – 16:30. Consultațiile se oferă față în față, în cadrul grupului creat pe Viber, poșta electronică, videoconferință (aplicația Google Meet, Zoom, Discord).

Integrarea unității de curs în programul de studii

Unitatea de curs *Etica și cultura profesională* este destinată celor care se pregătesc să însușească o profesie, caracterizată prin expunerea principiilor și conținuturilor etice specifice profesiei respective. Este un curs transdisciplinar, deoarece trasează problematica sa prin mai multe domenii; contribuie la formarea comportamentului etic, ceea ce înseamnă capacitatea persoanei de a înțelege un argument etic, prin identificarea argumentelor faptice și a celor normative, precum și de a identifica implicațiile etice ale unei anumite situații, de a propune soluții practice pentru problemele relevante din punct de vedere etic, în conformitate cu principiile morale. Cursul respectiv contribuie la formarea competențelor etice, necesare viitorilor programatori în domeniul profesional.

Unul din scopurile eticii și a culturii profesionale îl constituie creșterea nivelului moral al pregătirii profesionale, care constă nu în acumularea unui anumit bagaj de cunoștințe, ci în orientarea personalității spre valori și virtuți, spre fapte bune, spre un comportament adecvat. Totodată, acest curs îi ajută pe viitorii programatori să-și modifice comportamentul și atitudinea în vederea unei angajări convenabile.

Rolul principal al eticii constă în a veni în ajutorul viitorilor specialiști din domeniul IT să decidă corect ce este mai bine să facă, în baza căror criterii să aleagă ceva din cele propuse și care le sunt motivațiile morale în desfășurarea acțiunilor lor. Etica analizează morala și izvoarele ei, făcând apel la rațiunea și bunul simț al omului. Prin valorile pe care le promovează, această știință își aduce o importantă contribuție la promovarea judecăților de valoare referitoare la conduita umană și îi ajută pe viitorii profesioniști să-și formeze deprinderi utile în a deosebi binele de rău.

La finele studierii unității de curs respective studenții dobândesc cunoștințe generale care le vor permite să înțeleagă fundamentarea programării ca profesie, aspecte privind sfera competențelor profesionale ale programatorului, valorile, principiile etice, codul etic profesional, modalitățile de abordare teoretice și practice etc.

Această unitate de curs este obligatorie la specialitatea Informatică (științe exacte) din cadrul facultății de Științe Reale, Economice și ale Mediului din Universitatea de Stat „Alec Russo” din Bălți, are drept scop formarea și dezvoltarea la studenți a competențelor etice în domeniul profesional. Studenții deja sunt formați ca programatori și prin studierea acestei unități de curs aceștia se pregătesc pentru încadrarea corectă în câmpul muncii din punct de vedere etic. Este destinat celor care însușesc o profesie și este adresat câtorva categorii profesionale prin expunerea principiilor și conținuturilor etice specifice profesiei de programator.

Competențe prealabile

- a) Competențe de programare în diverse limbaje de programare.

- b) Competențe de proiectare/elaborare/analiză/dezvoltare și mentenanță a aplicațiilor informatice în limbaje de nivel înalt.
- c) Operarea cu fundamentele științifice ale informaticii și matematicii și utilizarea acestor noțiuni în comunicarea profesională.
- d) Elaborarea modelelor pentru descrierea fenomenelor și proceselor reale.
- e) Proiectarea, elaborarea și analiza algoritmilor pentru rezolvarea problemelor.
- f) Prelucrarea datelor, analiza și interpretarea acestora.

Competențele dezvoltate în cadrul cursului

Prin conținutul său și activitățile de învățare a studenților, unitatea de curs *Etica și cultura profesională* contribuie la dezvoltarea diverselor competențe etice, care la rândul lor orientează personalitatea spre o mai bună integrare atât în societate, la locul de muncă, cât și în familie. Aceste competențe servesc ca instrumente de formare a următoarelor competențe profesionale (CP) și a competențelor transversale (CT) vizate în planurile de învățământ la specialitatea nominalizată:

CP5. Integrarea tehnologiilor informaționale în diferite domenii ale economiei naționale;

CT1. Aplicarea regulilor de muncă riguroasă și eficientă, manifestarea unei atitudini responsabile față de domeniul profesional, pentru valorificarea optimă și creativă a propriului potențial în situații specifice, cu respectarea principiilor și a normelor de etică profesională;

CT2. Identificarea rolurilor și responsabilităților într-o echipă plurispecializată, luarea deciziilor și atribuirea de sarcini, cu aplicarea de tehnici de relaționare și muncă eficientă în cadrul echipei.

Finalitățile unității de curs

La finalizarea studierii unității de curs *Etica și cultura profesională* și realizarea sarcinilor de învățare, studentul va fi capabil:

- să descrie aspectele etice și deontologice ale profesiei de programator;
- să explice modul de articulare a normelor morale cu codul deontologic al programatorului;
- să identifice factorii ce favorizează comportamentul etic al programatorului;
- să compare consecințele comportamentului etic și al comportamentului neetic, imoral;
- să explice importanța comunicării oneste și a tratamentului corect față de cei din jur;
- să propună modalități de soluționare a conflictelor în diferite situații de caz;
- să promoveze activități ce reprezintă cunoștințe și abilități legate de arta convingerii în cadrul comunicărilor și negocierilor în domeniul IT;
- să evalueze corect acțiunile sale și ale oponentilor săi prin intermediul raționamentelor și a comparațiilor critice, pe bază de criterii stabilite din timp, în cadrul comunicărilor și negocierilor de afaceri în domeniul profesional.

Conținuturi și metode de predare și de învățare

În cadrul unității de curs *Etica și cultura profesională* se aplică următoarele metode de predare și de învățare: expunerea, prelegerea interactivă, demonstrația, conversația euristică, lucru în grup, problematizarea (rezolvarea dilemelor), explicarea (prin intermediul atât a instrumentului interactiv, didactic și profesional – tabla interactivă, cât și prin intermediul unui procesor de prezentări) etc.

a) Prelegeri

Nr. d/o	Subiectele de studiu	Nr. de ore
1.	Obiectul, funcțiile și problematica eticii. Principiile fundamentale ale eticii. Competența etico-gnoseologică. Obiectul, funcțiile și problematica eticii, morala și etica profesională.	1
2.	Competența deontologică. Particularitățile comportamentului etic, sistemul de autoreglare a comportamentului etic și categoriile eticii profesionale.	1
3.	Competența de comunicare etică. Comunicare etică, etica negocierii și etica în soluționarea conflictelor.	1
4.	Competența relațională. Etica în afaceri și colectivul de muncă. Competența culturală.	1
5.	Competența etico-managerială. Etica conducerii.	1
6.	Protecția juridică a programelor de calculator și a BD. Produsele software și bazele de date. Codul etic al programatorului. Codul etic al utilizatorului.	1
Total		6

b) Seminare

Nr. d/o	Subiectele de studiu	Nr. de ore
1.	Obiectul, funcțiile și problematica eticii. Principiile fundamentale ale eticii. Competența etico-gnoseologică. Obiectul, funcțiile și problematica eticii, morala și etica profesională. Rezolvarea dilemelor etice.	1
2.	Competența deontologică. Particularitățile comportamentului etic, sistemul de autoreglare a comportamentului etic și categoriile eticii profesionale. Rezolvarea dilemelor etice.	1
3.	Competența de comunicare etică. Comunicare etică, etica negocierii și etica în soluționarea conflictelor. Rezolvarea dilemelor etice.	1
4.	Competența relațională. Etica în afaceri și colectivul de muncă. Competența culturală. Rezolvarea dilemelor etice.	1
5.	Competența etico-managerială. Etica conducerii. Rezolvarea dilemelor etice.	1
6.	Protecția juridică a programelor de calculator și a BD. Produsele software și bazele de date. Codul etic al programatorului. Codul etic al utilizatorului. Rezolvarea dilemelor etice.	1
Total		6

Activități de lucru individual

Activitatea individuală la unitatea de curs *Etica și cultura profesională* este o componentă obligatorie a activității de instruire și include studiul după manualele recomandate și suportul de curs oferit de către titularul cursului. În cadrul lucrului individual, studenții elaborează câte zece dileme diferite din domeniul profesional și le propun pentru discuții la orele de seminarii.

De asemenea, pregătesc un proiect ce conține problema și rezolvarea dilemelor din domeniul profesional; analiza situațiilor practice; determinarea dilemelor etice și soluționarea acestora de către viitorii programatori; caracteristica noțiunilor: morală, datorie și conștiință, libertate etc.

Fiecare student din grupa academică prezintă public, la finele semestrului, rezultatele obținute ale activității individuale, în variantă scriptică și sunt notați cu notă (**I** – lucrul individual).

Evaluarea

Evaluarea studenților la unitatea de curs *Etica și cultura profesională*, se realizează în corespundere cu Regulamentul de organizare a studiilor superioare de licență (Ciclul I) în Universitatea de Stat „Alecă Russo” din Bălți și cu Regulamentul-cadru privind evaluarea cunoștințelor studenților, obținute în procesul de formare și a rezultatelor academice ale studenților în Universitatea de Stat „Alecă Russo” din Bălți.

Cunoștințele, capacitățile și competențele studenților se evaluează pe parcursul semestrului la orele de seminarii. Evaluarea curentă se efectuează prin răspunderea orală a temelor studiate în cadrul seminarelor. Fiecare student, pe parcursul semestrului trebuie să explice cel puțin trei teme aleatorii și este notat cu câte notă.

Pe parcursul semestrului, după studiul materiei a jumătate din partea teoretică și practică, studenții susțin un *test de evaluare periodică* cu însărcinări practice. Studenții care absentează și cei care obțin o notă mai mică decât 5, susțin repetat *testul de evaluare periodică* conform orarului.

La examinarea finală sunt admiși doar studenții care întrunesc următoarele condiții:

- media evaluărilor curente M_c este de cel puțin 5;
- media evaluării periodice N_p este de cel puțin 5;
- media pentru activitatea de lucru individual **I** este de cel puțin 5.

Nota semestrială N_s se calculează ca medie aritmetică dintre aceste trei componente:

$$N_s = \frac{M_c + N_p + I}{3}.$$

Nota semestrială N_s constituie 60% din nota generală la unitatea de curs respectivă.

Evaluarea finală are loc sub forma unui test cu însărcinări tipărite pe hârtie, ce include întrebări din temele studiate. Nota generală la unitatea de curs *Etica și cultura profesională* se calculează cu precizia de până la două zecimale, conform formulei:

$$N_g = 0.5 \cdot N_s + 0.5 \cdot N_e$$

unde N_g este nota generală, N_s este nota semestrială și N_e este nota de la examen.

La finalizarea cursului, studentul evaluează prin completarea anonimă a unui chestionar în variantă electronică atât unitatea de curs, cât și cadrul didactic, în scopul îmbunătățirii procesului de instruire la unitatea de curs respectivă.

Subiectele pentru examen la unitatea de curs *Etica și cultura profesională*

1. Etica profesională. Competențe. Competența etico-gnoseologică.
2. Geneza și conținutul noțiunilor de etică și morală.
3. Obiectul eticii.
4. Etica profesională ca știință și disciplină de studiu.
5. Caracteristici ale normelor morale.
6. Principiile fundamentale ale eticii.
7. Funcțiile eticii.
8. Problematika și specificul eticii profesionale.
9. Etica datoriei și conștiința.
10. Componentele conținutului educației morale.
11. Etica în contextul competenței deontologice și a măiestriei profesionale.
12. Factorii ce favorizează comportamentul etic.
13. Dimensiuni de bază ale personalității și caracteristici specifice ce influențează comportamentul etic.
14. Consecințele unui comportament contrar eticii.
15. Cultura vorbirii.
16. Comunicarea managerială și comunicarea etică.
17. Dileme de etică a comunicării.
18. Critica constructivă.
19. Colectivul de muncă – grup social.
20. Normele de grup și conformarea la ele.
21. Caracteristicile principale ale colectivului de muncă. Tipuri psihologice ale oamenilor.
22. Climatul socio-psihologic în colectivul de muncă.
23. Menținerea autorității morale. Opinia publică în colectivul de muncă.
24. Problema adaptării tânărului specialist în colectivul de muncă.
25. Funcțiile și obligațiile conducătorului în colectivul de muncă.
26. Relațiile dintre conducător și subaltern.
27. Definierea conceptului de cultură organizațională.
28. Modalități de manifestare a culturii organizaționale.
29. Responsabilitatea socială ca responsabilitate morală.
30. Funcțiile culturii organizaționale.
31. Tipologia culturii organizaționale.
32. Modelul de dezvoltare a culturii organizaționale.
33. Repere istorice și evoluția eticii manageriale.

34. Caracteristicile și competențele managerului.
35. Teorii despre moralitatea conducerii. Tipurile de etică managerială.
36. Metode de îmbunătățire a performanțelor manageriale în rezolvarea dilemelor etice.
37. Modele etice în elaborarea deciziilor comportamentale.
38. Produsele software și bazele de date.
39. Căi de creștere a eficienței în combaterea clonării informatice neautorizate.
40. Codul etic al programatorului și al utilizatorului.

Bibliografie

1. CAPCELEA, V. *Etica și conduita umană*: Manual pentru instituțiile de învățământ superior. Chișinău: ARC, 2010. 328 p. ISBN 978-9975-61-598-3.
2. CAPCELEA, V. *Etica*: Manual pentru instituțiile de învățământ superior. Chișinău: ARC, 2003. 240 p. ISBN 9975-61-296-2.
3. CĂTINEANU, T. *Elemente de etică*. Vol. 2. Cluj-Napoca: Dacia, 1987. 257 p.
4. COZMA, C. *Elemente de etică și deontologie*. Iași, 1997.
5. LUNGU, V. *Etica profesională*: Suport de curs. Chișinău: CEP USM, 2011. 192 p. ISBN 978-9975-71-103-6. Disponibil: <https://ru.scribd.com/doc/78700124/Etica>.
6. MÂNDĂCANU, V. *Etica pedagogică*. Chișinău: Liceum, 2001. 243 p. ISBN 9975-9635-0-1.
7. MIROIU, M., BLEBEA, N. *Introducere în etica profesională*. București: Trei, 2001. 151 p. ISBN: 973-9419-85-2.
8. SANDU, A. *Etica și deontologia profesională*. Iași 2012.
9. SÎRBU, T. *Introducere în deontologia comunicării*, Iași 1998.

Principiile de lucru în cadrul unității de curs

1. Nu este salută întârzierea la ore.
2. Este salută poziția activă a studentului care studiază din propria inițiativă noi conținuturi, propune soluții, formulează întrebări în cadrul prelegerilor și a orelor de seminarii.
3. În cadrul unității de curs o atenție sporită va fi oferită respectării principiilor *etice*. Prezentarea unor soluții ale sarcinilor, preluate de la colegi sau din alte surse, preluarea informațiilor din diverse surse, fără a face trimitere la sursă, va fi considerată *plagiat* și va fi sancționată prin note de „1”.
4. În cazul în care studentul lipsește de la ore, el este obligat să se prezinte la consultații și să susțină temele la care a lipsit, conform orarului consultațiilor curente la unitatea de curs.
5. În cazul în care studentul lipsește de la ore mai mult de 30% din orele repartizate la unitatea de curs, el nu este admis la proba de evaluare finală, în conformitate cu regulamentul în vigoare, despre evaluare la USARB.